ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В РУМУНІЇ 2025 РОКУ ТА ВПЛИВ ПОЛІТИЧНИХ І РЕЛІГІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА УКРАЇНУ

Віктор БЕДЬ
НДІ стратегічних та політико-правових досліджень
Карпатського університету імені Августина Волошина.

Аналітичний огляд зовнішньо- і внутрішньополітичних змін та їхніх наслідків для України

Загальний контекст

Президентські вибори 2025 року в Румунії стали вирішальним моментом у сучасному політичному житті країни та мають потенційний вплив на безпеку і стабільність у Центрально-Східній Європі. Їх проведено після анулювання результатів попередніх виборів 20 жовтня 2024 року через підозри у втручанні Російської Федерації на користь проросійського кандидата Келіна Георгеску. Це спричинило політичну кризу, відставку президента Румунії Клауса Йоганніса 15 грудня 2024 року та призначення Іліє Болояна тимчасовим виконувачем обов’язків глави держави 18 грудня 2024 року.

Перший тур виборів (4 травня 2025 року): результати та явка

До виборчого бюлетеня було включено 11 кандидатів. Явка склала 53,21%.

Основні результати:

Георге Сіміон (AUR — Альянс за об’єднання румунів, ультраправий): 40,5%

Нікушор Дан (незалежний): 20,9%

Крін Антонеску (PNL–PSD — Націонал-ліберальна партія та Соціал-демократична партія): 20,3%

Інші кандидати набрали менше 5% голосів. Георге Сіміон здобув перемогу в 36 з 47 повітів, а також 61% голосів діаспори.

Політичні профілі лідерів

Георге Сіміон — лідер AUR, партії, що виступає за жорстку націоналістичну політику, євроскептичну лінію, критикує НАТО та відкидає надання військової допомоги Україні. Має зв’язки з проросійським діячем Каліном Георгеску, якого планує призначити прем'єром у разі перемоги. Йому заборонено в'їзд до України та Молдови.

Нікушор Дан — незалежний кандидат, мер Бухареста, відомий як послідовний прибічник демократичних цінностей, європейської інтеграції, підтримки України у війні з РФ та реформ боротьби з корупцією. Переважна підтримка — у великих містах, серед молоді та діаспори.

Крін Антонеску — кандидат від традиційної коаліції PNL–PSD, зазнав поразки, що спричинило відставку прем'єр-міністра Марчела Чолаку та політичну дестабілізацію правлячої більшості.

Політичні наслідки першого туру для Румунії

Відставка уряду й нова політична нестабільність.

Посилення ультраправих і націоналістичних політичних сил.

Криза проєвропейського табору, неспроможність об'єднатися навколо одного кандидата.

Прогноз другого туру (18 травня 2025 року)

У другому турі зійдуться Георге Сіміон і Нікушор Дан. Важливу роль відіграють позиції виборців кандидатів, що вибули:

Крін Антонеску (20,3%) — офіційно не підтримує жодного з кандидатів.

Елена Ласконі (4,4%) — імовірно, підтримає Нікушора Дана.

Віктор Понта (3,7%) — схиляється до підтримки Георге Сіміона.

Тож результат другого туру залежатиме від мобілізації електорату та рівня участі в містах і серед молоді.

Економічні та міжнародні наслідки для Румунії

Після оголошення результатів першого туру на ринку відбулася негативна реакція: румунський лей знецінився, інвестори почали виведення капіталу. Спостерігається стривоженість з боку ЄС і НАТО, адже перемога Сіміона загрожує зовнішньополітичному курсу Румунії та може призвести до ізоляції на міжнародній арені. Цим можуть скористатися РФ і Китай.

Румунська Православна Церква та український релігійний контекст

6 березня 2024 року Священний Синод Румунської Православної Церкви ухвалив рішення створити в Україні власну церковну юрисдикцію. Це викликало протест ПЦУ, а також стурбованість у Константинопольському патріархаті. В Україні діє понад 100 румуномовних парафій, зосереджених переважно в Чернівецькій, Закарпатській і Одеській областях. ПЦУ у 2019 році створила Вікаріат для румуномовних вірян, однак приходи УПЦ МП досі не приєдналися.

Потенційні ризики для України

Послаблення зовнішньої підтримки з боку Румунії.

Поширення проросійських наративів у прикордонних регіонах.

Посилення міжконфесійного напруження.

Політична мобілізація румуномовного населення під впливом Бухареста.

Ускладнення міждержавних і міжцерковних відносин.

Рекомендації для України

Активізувати міждержавну дипломатію з Румунією.

Гарантувати законодавчий захист релігійних громад від зовнішнього втручання.

Посилити інформаційну, профілактичну й просвітницьку діяльність у прикордонних румуномовних регіонах.

Зміцнити прикордонну безпеку та моніторинг релігійних структур.

Ініціювати безпекові консультації з ЄС, Великою Британією, США, Канадаю, НАТО та іншими міжнародними партнерами.

Висновки

Президентські вибори в Румунії 2025 року демонструють політичний розлом між проєвропейським вектором і націонал-популістським ізоляціонізмом. Їх результати мають безпосередній вплив на геополітичну ситуацію в Центрально-Східній Європі — зокрема на Україну, Молдову, Болгарію, Угорщину та Балкани. В умовах російсько-української війни зростання впливу ультраправих і проросійських сил у Румунії є серйозним викликом для України. Це вимагає від Києва активізації стратегічної взаємодії з міжнародними партнерами, релігійною дипломатією та цілеспрямованої внутрішньої інформаційної і безпекової політики.

Джерела:

1. AP News. "Romania appoints an interim prime minister after the coalition's defeat in the presidential race." 6 травня 2025.
2. Reuters. "Romania looks to counter capital outflows after far-right election gains." 6 травня 2025.
3. El País. "George Simion gana la primera vuelta de las elecciones presidenciales en Rumania." 6 травня 2025.
4. OrthoChristian. "Romanian Church intends to push ahead with 'Romanian Orthodox Church in Ukraine' project." 28 жовтня 2024.
5. Balkan Insight. "Religious Rivalry Threatens Romania-Ukraine's Close Partnership." 21 березня 2024.
6. UNN. "Romanian Orthodox Church wants to create its own canonical structure in Ukraine: OCU responds." 8 березня 2024.
7. Wikipedia. "2025 Romanian presidential election." 7 травня 2025.